

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 394/2021-124

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Laššákovej a zo sudcov Petra Molnára a Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného spoločnosťou URBAN STEINECKER GAŠPEREC BOŠANSKÝ, s. r. o., advokátska kancelária, Havlíčkova 16, Bratislava, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Ondrej Urban, MBA, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 4 Tost 23/2021 z 25. mája 2021 takto

r o z h o d o l :

Ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 19. júla 2021 domáha vyslovenia porušenia základných práv uvedených v čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 8 ods. 1, 2 a 5 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), čl. 5 ods. 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 9 ods. 1, 3 a 4 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach (ďalej len „pakt“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 4 Tost 23/2021 z 25. mája 2021. Žiada ďalej, aby bolo uznesenie najvyššieho súdu č. k. 4 Tost 23/2021 z 25. mája 2021 zrušené a vec vrátená na ďalšie konanie a aby ústavný súd prikázal najvyššiemu súdu prepustiť sťažovateľa bezodkladne z väzby. Domáha sa tiež priznania finančného zadostučinenia od najvyššieho súdu vo výške 10 000 eur (prípadne vo výške podľa vlastnej úvahy ústavného súdu), a to do dvoch mesiacov od právoplatnosti. Napokon požaduje náhradu trov právneho zastúpenia

od najvyššieho súdu v sume 921,79 eur na účet právneho zástupcu do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu.

2. Uznesením vyšetrovateľa z 11. marca 2021 bolo sťažovateľovi vznesené obvinenie zo zločinu prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1 a 2, zločinu zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 326 ods. 1 písm. a) a ods. 2 písm. c) s poukazom na § 140 písm. a), ako aj za prečin ohrozenia dôvernej skutočnosti a vyhradenej skutočnosti podľa § 353 ods. 1 Trestného zákona.

3. Prokurátor 12. marca 2021 podal Špecializovanému trestnému súdu v Pezinku (ďalej len „špecializovaný súd“) návrh na vzatie sťažovateľa do väzby z dôvodov uvedených v ustanovení § 71 ods. 1 písm. b) a c) Trestného poriadku.

4. Uznesením špecializovaného súdu č. k. 1 Tp 13/2021 zo 14. marca 2021 bol sťažovateľ vzatý do väzby z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. b) a c) Trestného poriadku.

5. Uznesením najvyššieho súdu č. k. 2 Tost 15/2021 z 29. marca 2021 na základe sťažnosti podanej sťažovateľom bolo uznesenie špecializovaného súdu zrušené a sťažovateľ bol vzatý do väzby z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku.

6. Sťažovateľ 1. apríla 2021 podal žiadosť o prepustenie z väzby.

7. Uznesením špecializovaného súdu č. k. 1 Tp 13/2021 z 1. mája 2021 bola žiadosť zamietnutá, a to spolu aj s návrhom prokurátora z 28. apríla 2021 na zmenu dôvodov väzby.

8. Proti uzneseniu špecializovaného súdu podal riadny opravný prostriedok sťažovateľ, ako aj prokurátor (sťažovateľ proti všetkým výrokom a prokurátor proti výroku o zamietnutí jeho návrhu na zmenu dôvodov väzby).

9. Zo zápisnice o neverejnom zasadnutí najvyššieho súdu č. k. 4 Tost 23/2021 z 25. mája 2021 vyplýva, že neverejné zasadnutie začalo o 10.00 h a skončilo o 10.15 h. Počas neverejného zasadnutia boli prečítané uznesenie sudcu pre prípravné konanie špecializovaného súdu č. k. 1 Tp 13/2021 z 1. mája 2021, sťažnosti podané sťažovateľom a prokurátorom, odpovede sťažovateľa na sťažnosť prokurátora a na jeho vyjadrenie, odpovede prokurátora na sťažnosť podanú sťažovateľom a na jeho vyjadrenie, ako aj podstatný obsah spisu. Okrem toho poverená členka senátu podala správu o stave veci. Následne po porade bolo vyhlásené uznesenie.

10. Uznesením najvyššieho súdu č. k. 4 Tost 23/2021 z 25. mája 2021 bol zrušený výrok v bode VI uznesenia špecializovaného súdu, ktorým sa zamietol návrh prokurátora na zmenu dôvodov väzby tak, že sa väzba sťažovateľa rozširuje aj o dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku s tým, že sťažovateľ sa ponecháva vo väzbe z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. b) a c) Trestného poriadku. Sťažnosť podaná sťažovateľom bola zamietnutá.

11. Počas rozhodovania o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby 13. apríla 2021 vyšetrovateľ vzniesol sťažovateľovi obvinenie aj za prečin podplácania podľa § 333 ods. 1 a 2 písm. b) Trestného zákona.

12. Uznesením vyšetrovateľa z 23. apríla 2021 došlo k spojeniu oboch trestných vecí na spoločné konanie.

13. Uznesením ústavného súdu č. k. I. ÚS 278/2021-49 z 29. júna 2021 bola ako zjavne neopodstatnená odmietnutá ústavná sťažnosť podaná sťažovateľom smerujúca proti uzneseniu najvyššieho súdu č. k. 2 Tost 15/2021 z 29. marca 2021.

14. Podaním doručeným ústavnému súdu 2. septembra 2021 sťažovateľ ústavnú sťažnosť doplnil. Poukázal predovšetkým na uznesenie námestníka generálneho prokurátora Slovenskej republiky č. k. IV/3 Pz 22/21/1000-20, IV/3 Pz 49/21/1000-5 z 31. augusta 2021, ktorým v zastúpení generálneho prokurátora Slovenskej republiky bolo vyslovené porušenie konkrétne uvedených ustanovení Trestného poriadku právoplatnými uzneseniami prokurátora z 20. apríla 2021 a 28. apríla 2021 v neprospech sťažovateľa s tým, že sa tieto uznesenia zrušujú vrátane uznesení vyšetrovateľa z 22. januára 2021, 11. marca 2021, 25. marca 2021 a z 13. apríla 2021. Zrušuje sa tiež uznesenie vyšetrovateľa z 23. apríla 2021 a uznesenie prokurátora z 13. mája 2021. Zároveň sa vyšetrovateľovi prikazuje vo veci znova konať a rozhodnúť. Došlo teda k zrušeniu uznesení vyšetrovateľa o začatí trestného stíhania v oboch trestných veciach, v ktorých bol sťažovateľ stíhaný, uznesení vyšetrovateľa o vznesení obvinenia v oboch trestných veciach, uznesení prokurátora o zamietnutí sťažností podaných sťažovateľom proti oboom uzneseniam o vznesení obvinenia, ako aj uznesenia vyšetrovateľa o spojení oboch trestných vecí na spoločné konanie. Následne bol sťažovateľ 31. augusta 2021 prepustený z väzby. Ďalej s poukazom na príslušnú judikatúru dospieva k záveru, že hoci už nie je vo väzbe, i naďalej je na mieste, aby ústavný súd preskúmal zákonnosť a ústavnosť uznesenia najvyššieho súdu č. k. 4 Tost 23/2021 z 25. mája 2021. Napokon zdôrazňuje, že zotráva na ústavnej sťažnosti s tým, aby ju ústavný súd prijal na ďalšie konanie v celom rozsahu.

15. Uznesením ústavného súdu č. k. II. ÚS 394/2021-78 z 9. septembra 2021 bola ústavná sťažnosť prijatá na ďalšie konanie v celom rozsahu.

16. V ďalšom doplnení ústavnej sťažnosti z 13. septembra 2021 sťažovateľ uvádza, že už netrvá na tej časti pôvodného petitu ústavnej sťažnosti, ktorou požadoval, aby ústavný súd prikázal najvyššiemu súdu prepustiť ho bezodkladne z väzby na slobodu, keďže z väzby bol už medzičasom prepustený a táto jeho požiadavka preto z procesného hľadiska stratila význam. Upresňuje preto petit ústavnej sťažnosti tak, že požaduje vysloviť porušenie čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, čl. 8 ods. 1, 2 a 5 listiny, čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru a čl. 9 ods. 1, 3 a 4 paktu uznesením najvyššieho súdu č. k. 4 Tost 23/2021 z 25. mája 2021 s tým, aby bolo uznesenie zrušené a vec vrátená na ďalšie konanie a rozhodnutie. Požaduje tiež priznanie finančného zadostučinenia vo výške 10 000 eur (eventuálne vo výške podľa vlastnej úvahy ústavného súdu) od najvyššieho súdu do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu. Napokon trvá aj na náhrade trov právneho zastúpenia v sume 921,79 eur na účet právneho zástupcu do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu.

II.

Argumentácia sťažovateľa

17. Sťažovateľ namieta neprimeranú dĺžku rozhodovania o ďalšom trvaní jeho väzby, ktorá od podania žiadosti prokurátorovi po doručenie uznesenia najvyššieho súdu trvala 72 dní. Osobitne zdôrazňuje, že prokurátor predložil žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby (ktorej sám nevyhovet) špecializovanému súdu na rozhodnutie až po 21 dňoch, čo je celkom neprimerané (pozri str. 56 a nasl. ústavnej sťažnosti).

18. Má výhrady, že vo veci samej sa nekoná s osobitnou starostlivosťou a urýchlením, keďže došlo k prietahom v súvislosti s výsluchmi svedkov [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED] (pozri str. 56 až 59 ústavnej sťažnosti).

19. Jeho námietka smeruje aj proti ustáleniu existencie väzobného dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku napadnutým uznesením najvyššieho súdu, ktorým bolo na základe sťažnosti prokurátora zrušené uznesenie špecializovaného trestného súdu č. k. 1 Tp 13/2021 z 1. mája 2021 a popri väzobnom dôvode podľa § 71 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku ustálenom už špecializovaným trestným súdom dospel najvyšší súd k záveru aj o preukázaní väzobného dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

20. Podľa názoru sťažovateľa rozhodovanie o dôvodnosti väzby bolo čisto formálne a iluzórne, o čom svedčí skutočnosť, že neverejné zasadnutie najvyššieho súdu konané 25. mája 2021 (predmetom ktorého bolo rozhodnúť tak o sťažnosti podanej sťažovateľom, ako aj o sťažnosti prokurátora proti uzneseniu špecializovaného súdu z 1. mája 2021) trvalo iba 15 minút. Pritom podľa zápisnice o neverejnom zasadnutí údajne mali byť prečítané uznesenie špecializovaného súdu (13 strán), sťažnosť podaná sťažovateľom (50 strán) s dvoma doplneniami (15 a 7 strán), sťažnosť prokurátora (2 strany), odpovede sťažovateľa na sťažnosť prokurátora a na jeho vyjadrenie (9 a 18 strán), odpovede prokurátora na sťažnosť podanú sťažovateľom a na jeho vyjadrenie (6 a 14 strán), ako aj podstatný obsah spisu (viac ako 1000 strán bez vyšetrovacieho spisu a utajovanej prílohy). Podľa názoru sťažovateľa de facto nebolo možné vykonať úkony vyplývajúce zo zápisnice o neverejnom zasadnutí v rozsahu tam uvedenom za dobu 15 minút (pozri str. 111 až 114 ústavnej sťažnosti).

21. Okrem už uvedených štyroch námietok vyslovuje sťažovateľ názor, podľa ktorého osoby podozrivé zo spáchania trestného činu nemôžu byť nikdy vypočúvané ako svedkovia, keďže ich hmotnoprávne postavenie sa od hmotnoprávneho postavenia svedka zásadne líši. Ďalej namieta, že výpovede svedkov (okrem toho, že neboli zbavení zákonom uloženou povinnosťou mlčanlivosti) nemôžu postačovať na preukázanie dostatočnej miery podozrenia zo spáchania trestných činov aj preto, že ide o svedkov – kajúcnikov, v prípade ktorých musia existovať aj ďalšie podporné dôkazy preukazujúce dôvodnosť podozrenia (pozri str. 35 až 43 ústavnej sťažnosti). Najvyšší súd neskúmal, či v kontexte aktuálnej dôkaznej situácie existuje kvalifikované podozrenie zo spáchania trestných činov, pre ktoré je sťažovateľ väzobne stíhaný, pričom osobitne poukazuje na závery vyplývajúce z utajovanej prílohy vyšetrovacieho spisu (pozri str. 43 až 56 ústavnej sťažnosti). Uznesenie najvyššieho súdu je nedostatočne odôvodnené aj čo sa týka otázky nahradenia väzby sťažovateľa miernejšími prostriedkami (pozri str. 59 až 61 ústavnej sťažnosti). Najvyšší súd de iure vôbec nerozhodol o návrhu monitorovať sťažovateľa elektronickým náramkom a nerozhodol ani o ponúkanej peňažnej záruke vo výške 60 000 eur, čo znamená, že nebol vyčerpaný celý obsah návrhu sťažovateľa. Nedošlo pritom ani k výsluchu osôb ochotných ponúknuť záruku ako dôveryhodné osoby (pozri str. 61 až 69 ústavnej sťažnosti). Hoci vyšetrovateľovi bolo známe, že korupčného konania sa mali dopustiť štyri presne identifikované osoby ([REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] a sťažovateľ), napriek tomu v uznesení o začatí trestného stíhania vo veci uviedol iba identitu [REDACTED] a [REDACTED], pričom identitu [REDACTED] a sťažovateľa zamlčal. Pritom hneď mohol vzniesť aj obvinenie voči všetkým štyrom osobám, čo však neurobil. Rôznymi manipuláciami zo strany vyšetrovateľa sa dosiahlo, aby [REDACTED] a [REDACTED] sa mohli stať kajúcnikmi, hoci sťažovateľ a [REDACTED] takúto možnosť nedostali. Vyšetrovateľ apriórne selektívne rozdelil páchatel'ov na dve skupiny (kajúcnikov

a obvinených), čo je v príkrom rozpore so zásadou rovnosti strán trestného konania a je hrubým porušením práva na spravodlivý proces a na obhajobu (pozri str. 69 až 72 ústavnej sťažnosti).

III.

Vyjadrenie najvyššieho súdu a replika sťažovateľa

22. Podpredsedníčka najvyššieho súdu v prílohe predkladá vyjadrenie sudkyne spravodajkyne (bez označenia dátumu, doručené ústavnému súdu 29. októbra 2021), pričom z dôvodov tam uvedených navrhuje ústavnej sťažnosti nevyhovieť.

23. Sudkyňa spravodajkyňa v podstatnom ozrejmjuje, že najvyšší súd *«dôkaznú situáciu z hľadiska dôvodnosti trestného stíhania pri rozhodovaní o väzbe neposudzoval s konečnou platnosťou, ktorá je na mieste pri rozhodovaní o vine a treste, ale „len“ [v súlade aj s rozhodovacou praxou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej tiež „ESLP), na ktorú poukázal] z hľadiska, či dovtedy zhromaždené dôkazy a z nich získané skutočnosti sú spôsobilé objektívneho nezávislého pozorovateľa presvedčiť o tom, že obvinený sa mohol stíhaných trestných činov dopustiť»*. V ďalšom zaujíma stanovisko k ostatným námietkam uplatneným v ústavnej sťažnosti a osobitne poukazuje na nález ústavného súdu č. k. I. ÚS 278/2021, ktorým bola odmietnutá ústavná sťažnosť proti uzneseniu najvyššieho súdu č. k. 2 Tost 15/2021, keďže ústavný súd právne závery vyslovené v súvislosti s (v podstate) rovnakou argumentáciou sťažovateľa považoval za ústavne udržateľné a akceptovateľné. Pokiaľ sťažovateľ namieta, že neverejné zasadnutie senátu najvyššieho súdu konané 25. mája 2021 trvalo 15 minút, v dôsledku čoho nebolo možné prečítať všetky v zápisnici uvedené podklady poukazuje na to, že spis bol najvyššiemu súdu predložený 13. mája 2021, pričom práve vzhľadom na rozsiahlosť sťažnostných námietok a spisového materiálu bol termín neverejného zasadnutia nariadený na 25. máj 2021. Počas tejto doby mal senát najvyššieho súdu dostatočný časový priestor na to, aby sa so spisovým materiálom a sťažnostnými námietkami oboznámil s tým, že zároveň prebiehali aj tzv. „predporady“ senátu. Preto na rozhodnutie senátu a bezprostrednú poradu pred ním postačovala doba 15 minút s tým, že v súlade s ustanovením § 269 Trestného poriadku listinné dôkazy či iné písomnosti nie je potrebné čítať od slova do slova (stačí oboznámiť ich podstatný obsah).

24. V ďalšom sudkyňa spravodajkyňa zaujíma stanovisko k námietke o neprimeranej dĺžke rozhodovania o ďalšom trvaní väzby sťažovateľa. K tomu uvádza: *„Pokiaľ obvinený namieta, že v jeho prípade išlo o dlhšie trvajúcu väzbu, k tomu sa žiada uviesť, že ku dňu rozhodovania najvyššieho súdu bol obvinený vo väzbe cca dva a pol mesiaca (od 11. marca 2021 do 25. mája 2021). Takúto dobu väzby nemožno považovať za dlhší čas trvajúcu, keďže ňou treba rozumieť väzbu presahujúcu jej základnú sedemmesačnú lehotu trvania v prípravnom konaní... Vo vzťahu k námietkam týkajúcich sa nečinnosti dozorujúceho prokurátora po dobu 21 dní a údajných prietahov v postupe orgánov činných v trestnom konaní vrátane námietky prečo tieto orgány nevypočuli svedkov, ktorých najvyšší súd považoval za potrebné vypočuť do rozhodovania najvyššieho súdu, poukazuje najvyšší súd na odôvodnenie napadnutého rozhodnutia (pozri s 49 až 51 napadnutého uznesenia)...“*

25. Sťažovateľ vo svojej replike z 8. novembra 2021 a doplňujúcej replike z 15. novembra 2021 zotrval na podanej ústavnej sťažnosti.

26. Sťažovateľ poukazuje na viaceré rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), ktoré boli podľa jeho názoru uznesením najvyššieho súdu porušené.

27. V ďalšom doplnení ústavnej sťažnosti zo 17. januára 2022 označenom ako „*Sumárne doplnenie vyjadrenia sťažovateľa*“ sťažovateľ oznamuje ústavnému súdu, že na základe jeho sťažnosti podanej ESLP proti uzneseniu ústavného súdu č. k. I. ÚS 278/2021-49 z 29. júna 2021 (ktorým bola odmietnutá jeho skoršia ústavná sťažnosť proti väzbe) boli jeho právnomu zástupcovi 17. januára 2022 doručené dve písomnosti od ESLP, z ktorých má vyplývať, že ESLP jeho sťažnosť čiastočne prijal na ďalšie konanie a rozhodovanie a zároveň dal vláde Slovenskej republiky možnosť do 11. apríla 2022 mimosúdne sa vyrovnáť so sťažovateľom s tým, že v opačnom prípade sa bude o prijatej časti sťažnosti konať a rozhodovať, pričom ESLP predbežne vidí možnosť porušenia čl. 5 ods. 1 písm. c) a čl. 5 ods. 4 dohovoru.

28. Podľa názoru sťažovateľa uvedené dve písomnosti od ESLP z ústavnoprávneho hľadiska signalizujú, že ústavná sťažnosť, o ktorej ústavný súd teraz koná, je plne dôvodná a opodstatnená. Preto sťažovateľ na nej zotrváva.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

29. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) vec prejednal a rozhodol bez nariadenia pojednávania, keďže na základe obsahu podaní dospel k záveru, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

30. Sťažovateľ ústavnou sťažnosťou napáda v záhlaví tohto nálezu označené uznesenie najvyššieho súdu v podstate z dôvodov uvedených v bodoch 16 až 18 tohto uznesenia a tvrdí, že napadnutým uznesením najvyššieho súdu došlo k porušeniu jeho základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, čl. 8 ods. 1, 2 a 5 listiny, čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru a čl. 9 ods. 1, 3 a 4 paktu. Argumentácia ústavnej sťažnosti atakuje postup súdu, zatiaľ čo petit atakuje výrok napadnutého uznesenia najvyššieho súdu.

31. Ústavný súd pripomína, že vo vzťahu ku všeobecným súdom nie je prieskumným súdom ani riadnou či mimoriadnou opravnou inštanciou (m. m. I. ÚS 19/02, I. ÚS 31/05) a nemá zásadne ani oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (II. ÚS 21/96, II. ÚS 134/09). Vo všeobecnosti úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom napokon nie je ani chránenie občana pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01). Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov súdnej interpretácie a aplikácie zákonných predpisov s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, resp. či nie sú arbitrárne s priamym dopadom na niektoré zo základných ľudských práv (I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 272/09).

32. Ústavný súd teda zdôrazňuje, že pri posúdení namietaného uznesenia jeho úlohou nebolo preskúmať správnosť skutkových a právnych záverov, o ktoré najvyšší súd oprel svoje rozhodnutie.

Úloha ústavného súdu sa v danom prípade obmedzila na posúdenie otázky, či sa najvyšší súd v čase rozhodovania o sťažnosti sťažovateľa proti napadnutému uzneseniu súdu prvej inštancie v súlade s v tom čase dostupnými poznatkami vo veci právne relevantnou argumentáciou sťažovateľa (prezentovanou v sťažnosti proti uzneseniu o jeho väzbe) vysporiadal adekvátne a preskúmateľne a taktiež či je odôvodnenie jeho rozhodnutia ústavnoprávne akceptovateľné.

IV.1. K námietkam sťažovateľa uvedeným v bode 17 tohto nálezu:

35. Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý, kto je zatknutý alebo inak pozbavený slobody, má právo podať návrh na začatie konania, v ktorom súd urýchlene rozhodne o zákonnosti pozbavenia jeho slobody a nariadi prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

36. Podľa čl. 9 ods. 4 paktu každý, kto je zatknutý alebo je vo väzbe, má právo na konanie pred súdom, aby súd mohol bez meškania rozhodnúť o právoplatnosti jeho zadržania a nariadiť jeho prepustenie, ak väzba nie je zákonná.

37. O väzbe musí súd rozhodnúť urýchlene („bref délai“, „speedily“). Lehota začína plynúť podaním návrhu alebo žiadosti a končí vydaním konečného rozhodnutia súdu, prípadne doručením tohto rozhodnutia, ak sa rozhodlo v neprítomnosti obvineného. Či sa rozhodlo urýchlene, posudzuje sa podľa všetkých okolností prípadu. Spravidla však lehoty rátané na mesiace sú príliš dlhé a nevyhovujú požiadavke rýchlosti v zmysle čl. 5 ods. 4 dohovoru (Bezicheri v. Taliansko, Sanchez – Reisse v. Švajčiarsko, II. ÚS 432/13, II. ÚS 193/14, II. ÚS 80/15).

38. Jadrom námietky je tvrdenie sťažovateľa, podľa ktorého neprimeranú dĺžku konania o ďalšom trvaní jeho väzby zavinil prokurátor, ktorý (potom, čo sám žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby nevyhovel) žiadosť sťažovateľa postúpil špecializovanému súdu až po 21 dňoch, čo podľa názoru sťažovateľa treba považovať za celkom neprimerané. Inými slovami, je zrejmé už na prvý pohľad, že sám sťažovateľ za „vinníka“ pomalého rozhodovania o ďalšom trvaní jeho väzby považuje prokurátora. Napriek tomu ústavnou sťažnosťou napáda z tohto dôvodu postup najvyššieho súdu, ktorému však nijaké konkrétne prietahy v konaní nevytýka. Za daného stavu, vychádzajúc z tvrdení sťažovateľa, je bez ďalšieho zrejmé, že najvyšší súd právo sťažovateľa na urýchlené rozhodnutie o ďalšom trvaní väzby vyplývajúce z čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, čl. 8 ods. 1, 2 a 5 listiny, čl. 5 ods. 4 dohovoru a čl. 9 ods. 4 paktu neporušil, v dôsledku čoho tejto časti ústavnej sťažnosti nebolo možné vyhovieť.

39. Sťažovateľ pri formulovaní námietky o pomalom postupe pri rozhodovaní o jeho žiadosti o prepustenie z väzby zrejme vychádzal z rozhodovacej praxe ESĽP, ktorá skúma časový rozsah konania o väzbe vcelku (od podania príslušnej žiadosti až po doručenie konečného rozhodnutia), teda bez ohľadu na to, ktoré z konajúcich vnútroštátnych orgánov prípadné prietahy zavinili. Naproti tomu však ústavný súd skúma zodpovednosť jednotlivých vnútroštátnych orgánov podieľajúcich sa na rozhodovaní, a to vo vzťahu k tým z nich, ktoré sťažovateľ označí za porušovateľa svojho práva. Tento rozdiel vyplýva zo skutočnosti, že kým sťažnosť podaná na ESĽP smeruje proti členskému štátu dohovoru, ústavná sťažnosť musí smerovať proti konkrétnemu orgánu verejnej moci, ktorý mal uvedené právo porušiť (mutatis mutandis aj I. ÚS 278/2021-49).

IV.2. K námietkam sťažovateľa uvedeným v bode 18 tohto nálezu:

40. V žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby, o ktorej všeobecné súdy rozhodli v jeho neprospech, ale najmä v sťažnosti podanej proti uzneseniu špecializovanému trestnému súdu č. k. 1 Tp 13/2021 z 1. mája 2021 sťažovateľ najmä v bodoch 35 až 38, 43, 56, 61, 70 a 71 namieta oneskorený výsluch svedkov a prieskumy v rámci vyšetrovania, pričom menovite poukazuje len na nevypočutie svedka [REDAKOVANÉ]. O svedkoch [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] sa v týchto podaniach vôbec nezmieňuje (celkom precízne vzaté, ale v ústavnej sťažnosti namieta prieskumy v súvislosti s výsluchmi troch svedkov a na všeobecnom súde argumentoval iba jedným takýmto svedkom, s častí by bolo potrebné námietku považovať za neprípustnú, pozn.). Nepochybne preto je možné konštatovať, že v konaní pred všeobecnými súdmi sťažovateľ namieta prieskumy pri vyšetrovaní, ktoré pripisuje tak vyšetrovateľovi, ako aj dozorujúcemu prokurátorovi.

41. Ústavný súd je toho názoru, že na námietky sťažovateľa tvrdiaceho, že v prípravnom konaní sa v jeho trestnej veci nepostupuje s osobitnou starostlivosťou a urýchlením, dal najvyšší súd vyčerpávajúce odpovede v odôvodnení napadnutého uznesenia na s. 51 (posledný odsek), s. 52 a s. 53 (prvý a druhý odsek). Závery najvyššieho súdu sa nejavia ako arbitrárne či zjavne neodôvodnené a predstavujú dostatočnú protiargumentáciu vo vzťahu ku skutočnostiam, na ktoré sťažovateľ poukazoval.

IV.3. K námietkam sťažovateľa uvedeným v bode 19 tohto nálezu:

42. Z pohľadu ústavného súdu aj v prípade tejto námietky možno konštatovať, že závery najvyššieho súdu (pozri stranu 42 tretí a štvrtý odsek, strany 43, 44 a 45 prvý a druhý odsek uznesenia najvyššieho súdu) sa javia ako dostatočné a presvedčivé s prihliadnutím na dané štádium konania a z pohľadu aktuálneho času a stavu poznania veci najvyšším súdom. Preto ani v tomto prípade niet dôvodu do týchto záverov zo strany ústavného súdu zasahovať.

IV.4. K námietkam sťažovateľa uvedeným v bode 20 tohto nálezu:

43. Sťažovateľ je presvedčený, že počas 15 minút trvania neverejného zasadnutia najvyššieho súdu konaného 25. mája 2021 v skutočnosti nemohli byť vykonané všetky tie úkony, ktoré podľa zápisnice o neverejnom zasadnutí mali byť vykonané.

44. Podľa názoru najvyššieho súdu vzhľadom na znenie ustanovenia § 269 Trestného poriadku a na čas, ktorý mal konajúci senát k dispozícii pred neverejným zasadnutím, treba dobu trvania neverejného zasadnutia v rozsahu 15 minút považovať za akceptovateľnú (pozri bod 24 napadnutého uznesenia).

45. Z práva na spravodlivý proces vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (Kraska v. Švajčiarsko z 29. apríla 1993).

46. Zo zápisnice o neverejnom zasadnutí najvyššieho súdu č. k. 4 Tost 23/2021 z 25. mája 2021 možno nepochybne vyvodiť, že malo dôjsť k prečítaniu celého radu listín počas neverejného zasadnutia trvajúceho 15 minút.

47. Príliš krátka doba neverejného zasadnutia môže objektívne vyvolať podozrenie, či bola vec adekvátne súdom prerokovaná a či mohol vykonať všetky potrebné dôkazy a úkony. Najvyšší súd však vysvetľuje, že «... spis bol najvyššiemu súdu predložený 13. mája 2021, pričom práve

vzhľadom na rozsiahlosť sťažnostných námietok a spisového materiálu bol termín verejného zasadnutia nariadený na 25. mája 2021. Počas tejto doby mal senát najvyššieho súdu dostatočný časový priestor na to, aby sa so spisovým materiálom a sťažnostnými námietkami oboznámil s tým, že zároveň prebiehali aj tzv. „predporady“ senátu. Preto na rozhodnutie senátu a bezprostrednú poradu pred ním postačovala doba 15 minút s tým, že v súlade s ustanovením § 269 Trestného poriadku listinné dôkazy, či iné písomnosti nie je potrebné čítať od slova do slova (stačí oboznámiť ich podstatný obsah).».

48. Trestný poriadok ráta s tým, že pri čítaní zápisníc či iných listín nie je potrebné čítať ich celý obsah, postačuje oboznámenie s podstatnými časťami. Pozri napríklad § 258 ods. 4 prvú a druhú vetu, § 263 ods. 1, § 264 ods. 1 a 2, § 269, § 304 ods. 1 prvú vetu.

49. Niet racionálneho dôvodu na výklad, aby obdobný štandard, aký sa v danom ohľade kladie na procesné úkony na hlavnom pojednávaní, nemal byť uplatnený aj pre verejné zasadnutie, ktorého dĺžka je ovplyvňovaná nielen rozsahom veci, ale aj kvalitou prípravy naň zo strany členov senátu, takže ani relatívne rozsiahlejšia vec nemusí nevyhnutne vyžadovať pri racionálnom vedení a pripravenosti členov senátu dlhú dobu rokovania, najmä ak nejde o rozhodovanie v merite veci, ale posudzovanie niektorých špecifických otázok.

50. V danom kontexte vyvodíť záver o neadekvátnom prerokovaní veci zo strany súdu len na základe označenej formulačnej nedôslednosti zápisnice (bez toho, aby sa napr. posúdilo, či sa senát v odôvodnení rozhodnutia riadne a dôsledne vysporiadal alebo nevysporiadal s argumentáciu sťažovateľa, ktorá mu bola predložená, resp. s otázkami, ktoré boli pre rozhodnutie vo veci dôležité) sa javí veľmi prísne, najmä v prípadoch, kde súd musí konať efektívne a urýchlene.

51. Vo vzťahu k tejto námietke ústavný súd konštatuje, že Trestný poriadok v žiadnom zo svojich ustanovení nevymedzuje minimálny časový limit trvania verejného zasadnutia nadriadeného súdu rozhodujúceho o sťažnosti. Z hľadiska práva podľa čl. 17 ods.1, 2 a 5 ústavy pritom nie je rozhodujúca dĺžka trvania verejného zasadnutia konajúceho súdu, ale ústavnoprávna udržateľnosť „výstupu“ z tohto verejného zasadnutia, t. j. ústavnoprávna udržateľnosť samotného rozhodnutia prijatého na tomto verejnom zasadnutí. Vzhľadom na uvedené je aj táto námietka sťažovateľa zjavne neopodstatnená.

IV.5. K námietkam sťažovateľa uvedených v bode 21 tohto nálezu:

52. Najvyšší súd v odôvodnení napadnutého uznesenia (bod 23) k nezlučiteľnosti postavenia svedka a obvineného uviedol, že ústavný súd vo svojom náleze č. k. I. ÚS 278/2021-49 z 29. júna 2021 (ktorým odmietol zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť podanú sťažovateľom proti uzneseniu najvyššieho súdu č. k. 2 Tost 15/2021 z 29. marca 2021 o jeho vzatí do väzby) sa už s touto námietkou vysporiadal.

53. Z pohľadu ústavného súdu treba konštatovať, že podstatný obsah námietok, ktoré sťažovateľ uplatňuje v ústavnej sťažnosti, je takmer identický s námietkami, ktoré uplatňoval už v skoršej ústavnej sťažnosti smerujúcej proti jeho vzatiu do väzby, ktorá bola uznesením ústavného súdu č. k. I. ÚS 278/2021-49 z 29. júna 2021 odmietnutá ako zjavne neopodstatnená. Preto v tejto časti ústavná sťažnosť je neprípustná.

54. Na základe uvedeného ústavný súd ústavnej sťažnosti sťažovateľa ako celku nevyhoviel.

IV.6. Obiter dictum:

55. Napokon ústavný súd poukazuje aj na právne závery vyslovené v uznesení ústavného súdu č. k. IV. ÚS 336/2021-86 z 28. júna 2022 totožného sťažovateľa v analogickej situácii ako v aktuálnom prípade, ktoré je možné i na posudzovanú sťažnosť priamo aplikovať.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. októbra 2022

Jana Laššáková
predsedníčka senátu